

[Preben Møller Hansen]

Vi vender os jo imod den besættelsesmagt, der nu i 21 år har besat Vestbredden af Gaza og Golanhøjderne. Vi ser hver dag i tv, hvordan man nedskyder befolkningen dér. Det vender vi os stærkt imod. Vi vender os også imod, at USA var med til at likvidere regeringen i Grenada, lige så vel som vi vender os imod andre militære aktioner andre steder.

Jeg er vidende om, at hr. Bjørn Elmquist og også udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen rejser verden rundt i tide og utide, og jeg kunne godt tænke mig at vide, om de to, der nu har haft ordet, har besøgt Afghanistan, hvor de har været, hvilke ting de har set med egne øjne, eller om de kun viderebringer oplysninger, de har modtaget andre steder fra. Hvis man skal udtale sig med vægt, er det jo bedst, hvis man selv har set det, man giver udtryk for, frem for at bringe andres historier videre.

Lasse Budtz (S):

Da den amerikanske udenrigsminister, George Shultz, for kort tid siden forlod Moskva, sagde han efter forhandlinger med den sovjetiske udenrigsminister, Sjevardnadse: Jeg er ikke i ringeste tvivl om, at Sovjet ønsker at forlade Afghanistan.

Der synes da også at være grund til en god portion optimisme, så den 8 år – eller mere – lange, aldeles uretmæssige besættelse af landet kan ophøre, menneskerettighederne forhåbentlig respekteres og de mindst 5 millioner flygtninge vende hjem fra Iran og især fra Pakistan, hvor der alene er 3,5 millioner.

Førstesekretær Gorbatsjov har ganske klart understreget det sovjetiske ønske om tilbagetrækning. Det sovjetiske kommunistparti har højtideligt erklæret, at de nødvendige forudsætninger nu i hovedsagen er skabt, og amerikanske efterretningskilder har over for amerikansk presse tilkendegivet, at der er flere forskellige tegn på, at tilbagetrækning rent faktisk så småt er i gang, og at den i hvert fald forberedes.

Og så er det jo i morgen, at den nye runde i forhandlingerne i Genève under FN's ledelse starter, med Pakistans regering og den prosovjjetiske regering i Kabul som hovedrolleindehavere.

Sovjet har erklæret, at hvis der kan opnås enighed inden den 15. marts, er Sovjet parat til at begynde den reelle tilbagetrækning den 15. maj, med fuldendelse inden årets slutning.

Men fastsættelsen af disse datoer gør det jo ikke. Spørgsmålet om dannelsen af en overgangsregering og om den amerikanske hjælp til modstandsbevægelserne er ikke løst, og desværre har vi ikke nogen sikkerhed for, at disse to problemer kan løses i det kommende par uger i Genève.

Syv afghanske partier samlet i en såkaldt modstandsbevægelsesalliance har meddelt, at de vil danne en midlertidig overgangsregering med ikke færre end 28 ministre, hvoraf de 14 skulle komme fra Mujahedin-bevægelsen, 7 er flygtninge og 7 bor i Kabul.

Denne regerings grundlag er klart muslimsk, og nogle er bange for, at den hælder alt for meget i de såkaldte fundamentalisters retning. Men den har søgt at komme kritikken i møde ved at erklære, at den er udenrigspolitisk neutral og alliancefri. Men dermed har den jo ikke fået magten.

Den eksisterende prosovjetiske regering i Kabul har ikke overraskende afvist denne regering, og tidligere har Sovjet stillet sig afvisende over for et pakistansk forslag om en neutral overgangsregering, der dog ikke nødvendigvis skulle være mage til modstandsalliancen.

Najibullah, der er chef for den sovjetiske lyd-regering, har forsøgt at afbalancere de politiske krav ved at erklære sig rede til at danne en koalitionsregering i overgangsfasen, men det er ikke nok for Pakistan.

En virkelig neutral overgangsregering, der udstyres med garantier fra FN og stormagterne og respekteres bredt, må være den rigtige løsning på vej mod et neutralt Afghanistan, og et Afghanistan, der naturligvis skal have ret til ved demokratiske midler at vælge den regering, befolkningens flertal ønsker.

Sovjet har imidlertid erklæret, at man ikke vil blande sig i regeringsmagten eller regeringsansvaret, efter at man har trukket sig ud, og det har skabt et dilemma.

Vestmagterne ser selvfølgelig helst den hurtigst mulige sovjetiske tilbagetrækning, men det er et almindeligt ønske i mange amerikanske kredse og bestemt i Pakistan, at man skal have sikret den neutrale regering først. Men det paradoksale er, at hvis man står alt for fast på dette krav, sinker man måske og højst sandsynligt tilbagetrækningen, og det kan jo ikke være meningen.